EENE STEM UIT SURINAME

IN HET BELANG DER

NEGERSLAVEN.

ONDERZOEKT EN OORDEELT.

UTRECHT,
J. G. BROESE.
1855.

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK
0418 3486

EENE STEM UIT SURINAME

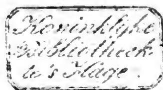
IN HET BELANG DER

NEGERSLAVEN.

ONDERZOEKT EN OORDEELT.

UTRECHT,
J. G. BROESE.
1855.

Gij hoort het; overweeg dit alles! Moet gij niet zelf erkennen, dat het zoo is?

JESAIA XLVIII v. 6.

Vert. van v. d. Palm.

GEDRUKT BIJ L. E. BOSCH EN ZOON.

Is het niet vreemd, dat er in het vaderland rustelooze pogingen worden aangewend, om de emancipatie der slaven in de W. I. kolonien door te drijven, en dat er in Suriname niets wordt gedaan om dien gedreigden slag te voorkomen? Dat terwijl in het vaderland geen middel onbeproefd wordt gelaten, om den Koning en de Volksvertegenwoordiging te dwingen tot dien maatregel over te gaan, er uit Suriname geen enkele stem opgaat tot afwending van zulk een kwaad? Dat er in het vaderland schier dagelijks tallooze vlugschriften en couranten-artikelen in het licht verschijnen, om de gemoederen op te ruijen, en de hartstogten in beweging te brengen, ten einde daardoor geheel ons Suriname, de slavenbevolking in de eerste plaats, diep ongelukkig te maken; en dat er in dat Suriname, tot nog toe niemand is, die ééne poging aanwendt om zijn land te redden; die het opneemt voor 40/m. slaven, gelukkige menschen, die gevaar loopen, door ligtgeloovigheid, in diepe ellende te worden gestort?

De redenen van dit verschijnsel zijn velerlei. Al de bewoners van Suriname, hetzij eigenaren van slaven of niet, gemanumitteerden of vrijgeborenen, blanken of kleurlingen, ja zelfs een groot gedeelte der slaven, zijn stellig overtuigd, dat de emancipatie der slaven den ondergang der kolonie moet ten gevolge hebben; maar weinigen zijn er onder hen, die zich bekwaam rekenen, om hunne denkbeelden behoorlijk

te rangschikken en door den druk te verspreiden. Doch ook die weinigen worden weêrhouden, sommigen in de stellige verwachting, dat de Regering door het publiek maken van authentieke stukken, de vele onwaarheden, tot zelfs in de vergadering der Staten-Generaal uitgesproken, voldingend zoude wederleggen; sommigen in de hoop, dat onze bezadigde natie, niet zoo ligtelijk zal komen tot een' zoo gewigtigen maatregel, en eerst een behoorlijk onderzoek zal doen, waardoor dan van zelfs de waarheid aan den dag zoude komen; de meesten echter uit moedeloosheid, geloovende dat het vooroordeel reeds zoo sterk is geworteld, dat geene redenering, hoe gegrond ook, geen bewijsstuk, hoe onwedersprekelijk ook, den stroom zal kunnen keeren.

De steller dezer regelen heeft zich tot nu toe laten weerhouden, door de hoop, dat eene beter versneden pen dan de zijne, de taak zoude opvatten, en dat hetzij de Hooge Regering, hetzij de volksvertegenwoordiging, hetzij eene vereeniging van bijzondere personen een behoorlijk onderzoek zoude doen plaats hebben. Maar nu noch het een, noch het andere geschiedt; nu sommige menschen niet ophouden, met onedele oogmerken, door verfoeijelijke middelen, het ongeluk van zoo vele duizenden te zoeken, meent hij niet langer te mogen zwijgen. Misschien zal zijne zwakke taal, zoo al niet het pleit voor de waarheid doen beslissen, toch velen tot nadenken brengen, en tot een grondig onderzoek, overhalen, alvorens te beslissen. In allen gevalle zal de natie, wanneer tot den heilloozen maatregel der emancipatie mogt besloten worden, niet kunnen zeggen, niet gewaarschuwd te zijn; en zal de schrijver dezes het verwijt ontgaan van niet te hebben beproefd om Suriname te redden, en hare bewoners, vrijen en slaven, voor een' gewissen ondergang te behoeden.

De hoofdvoorstanders der emancipatie zeggen, dat zij hiertoe gedrongen worden door zuivere menschenliefde; zij geven voor, begaan te zijn met het lot der negerslaven, dat volgens hen hoogst ellendig is; dat zij alles willen aanwenden om dat lot te verbeteren, waartoe geen ander middel dan de emancipatie te vinden is.

Wanneer men echter nagaat, wie die menschen zijn, die zoo spreken en schrijven; wanneer men vindt, dat het allen, de een meer, de andere minder, menschen zijn, die door eigen belang gedreven worden, dan zal al dadelijk alle vertrouwen op zoodanigen moeten verdwijnen, en een billijk mistrouwen in ons gemoed opkomen. Velen zijn er echter, zeer vele brave, godvreezende menschen, die zich door hen en hunne welklinkende woorden hebben laten medeslepen; die geloofd hebben, een Gode behagelijk werk te doen met de emacipatie der negerslaven te bevorderen, en zij hebben zich huns ondanks laten gebruiken tot werktuigen in de handen der boosheid en tot handlangers van slechte bedoelingen. Maar nog is er niets verloren: nog heeft onze bedachtzame natie zich weerhouden van afdoende maatregelen; nog is het tijd, om aan de boosheid het masker der menschenliefde af te rukken. Onderzoekt dan gij allen, die in de zaak der emancipatie belang stelt, dat zij ook ten volle verdient. Onderzoekt, maar naauwkeurig, wie het zijn, die U trachten te overreden, niet te overtuigen, en U tot dien maatregel willen dwingen, niet door redeneringen, op waarheid gegrond, maar door op de hartstogten der menigte te werken met behulp van leugentaal.

Maar hiermede zal de vraag niet zijn uitgemaakt. Ofschoon ook velen van de doordrijvers der emancipatie met onedele bedoelingen mogen bezield zijn,is het echter mogelijk, dat zij in één punt de waarheid hebben gesproken, en hierin het regt op

hunne zijde hebben. Niemand zal dit kunnen tegenspreken; maar even zeker is het, dat, indien in eene questie als die van de emancipatie, waar het geluk van een geheel land en van duizende menschen op het spel staat, niet alleen mag geloofd, maar alles moet bewezen worden, zij allerminst onvoorwaardelijk geloof zullen verdienen, die gedurende hun geheele leven bewezen hebben, alleen het oog gehad te hebben op vuig eigen belang, ten koste van het geluk hunner medemenschen.

Er zal dan een onderzoek behooren plaats te hebben; en wanneer dit onderzoek geschiedt, zoo als het behoort te geschieden, door onpartijdigen daartoe bevoegden, dan is er geen twijfel aan, of men zal bevinden, dat de emancipatie der negerslaven, immers voor als nog, geen ander gevolg kan hebben dan den ondergang der kolonie, het ongeluk van hare bewoners in het algemeen, en bovenal dat der slavenbevolking in het bijzonder.

Men tracht de emancipatie door te drijven door dikwijls te zeggen, dat het Nederlandsche volk in deze niet achterlijk mag blijven bij de Engelschen en Franschen; maar er is volstrekt geen reden voor ons om hetzelfde te doen, wat de Engelschen en Franschen gedaan hebben, alleen omdat dezen zóó gedaan hebben. Alleen dan, wanneer men bevindt, dat hunne handelingen goede resultaten hebben opgeleverd, zullen wij die behooren na te volgen; en indien wij volstrekt dwaasheden willen begaan, zullen oorspronkelijke boven nageaapte toch de voorkeur verdienen.

De emancipatie der negerslaven zal moeten dienen om hun lot te verbeteren. Gaan wij dan na, hoedanig het lot der negerslaven thans is, en hoe hun lot zal zijn na de emancipatie.

De wet bepaalt de taak, welke van een' slaaf gevorderd kan worden, en die taak is zoodanig, dat de neger, wanneer hij zijn tijd wel besteedt, 's morgens tijdig beginnende,

en niet te veel rust nemende, 's middags ten 3 à 4 ure gereed kan zijn.

De wet bepaalt verder wat aan den slaaf moet worden verstrekt, en dat is zooveel, dat niet slechts aan zijne behoeften moet worden voldaan, maar ook nog iets meer, b. v. sterkendrank, melassie, calicots enz. En op de nakoming dezer wet wordt in allen deele streng gelet.

De slaaf geniet dus tegen een matig dagwerk alles wat voor zijne behoefte noodig is; zijn meester geeft hem eene woning, voedsel, kleederen, verpleegt hem bij ziekte en geeft hem het genadebrood, als hij oud is geworden.

Voeg hier nu bij, dat de rivieren, kreeken en poelen vervuld zijn met voortreffelijke visch, dikwijls in zoo groote hoeveelheid, dat duizenden bij duizenden slechts wachten op de hand om ze weg te nemen; dat de bosschen krieoelen van wild, ligtelijk met strikken te vangen; dat aan iederen slaaf op zijn verzoek een stuk gronds wordt afgestaan ter bebouwing met zoodanig gewas als hij verkiest; dat hij bevoegdheid heeft om pluimgedierte, hier en daar ook varkens en geiten te kweeken, en daarvan zoo veelvuldig gebruik maakt, dat in de behoefte aan kalkoenen, hoenderen, eenden en eijeren vóór de stad, bijna uitsluitend door plantage-slaven wordt voorzien, en gij zult u een denkbeeld van het lot der slaven kunnen maken; niet te vergeten, dat 3 à 4 malen s'jaars op iedere plantage spel wordt gegeven, meestal eenige dagen achter elkander; dat de slaven van verschillende plantages deze spellen over en weder bezoeken, en gij zult bevinden, dat hun ook uitspanningen niet ontbreken; zonder nog te rekenen, dat de zoo geliefkoosde Susa-dans veelal des zaturdagsavonds wordt toegestaan, waarbij eenige versnapering ten beste wordt gegeven.

Vooral dient hier nog te worden opgemerkt, dat de slaaf, indien hij niet op zijne beurt de nachtwacht heeft, daarin bestaande, dat hij, in plaats van in zijn huis, in eenig ander gebouw bij het vuur gaat liggen slapen, en nu en dan op een horen blaast en *alles wel* roept, na geëindigd dagwerk volkomen vrij is, en doet wat hij wil; zich meestal naar naburige of zelfs naar ver afgelegene plantagen begeeft, om eene zijner vrouwen te bezoeken, en geheel vrij van zorgen is.

Zoo is het nu met de plantage-slaven. Wat de huisbedienden en de ambachtslieden van de stad aangaat, zal het onnoodig zijn in bijzonderheden te treden, daar hunne toestand zeker nog verre boven dien der plantage-slaven is te verkiezen.

Indien men een Hollandschen daglooner voorstelde, om tegen een matig dagwerk te genieten volkomen onderhoud voor zich en de zijnen, verpleging bij ziekte en het genadebrood bij ouderdom of infirmiteit, zoude zoodanig man zich niet hoogst gelukkig rekenen. en gretig het voorstel aannemen? Een geestig fransch schrijver ALPHONSE KARR sloeg voor, om aan de arbeiders, tot hunne aanmoediging, te belooven, dat het hun, na proeven van vlijt en goed gedrag te hebben gegeven, geoorloofd zoude zijn: *de passer nègre.*

Dit alles nu is onwedersprekelijk waar, en men zoude kunnen gelooven, hiermede genoeg gezegd te hebben; maar neen! ofschoon moetende erkennen, dat het lot van den slaaf zoodanig is, als hierboven is afgeschetst, beweert men, dat hij desniettemin wordt mishandeld, onregtvaardig gestraft, geslagen en gemarteld.

Reeds *a priori* moet het absurde van zoodanige bewering in het oog vallen. Immers is het onaannemelijk, dat een meester regelmatig en voorbedachtelijk zijn eigen goed zal willen vernielen. En daar nu de slaaf de bezitting, vaak de

eenige bezitting des meesters is, en hij zonder hem niet verder werken kan en tot den bedelstaf is gebragt, zal men van hem wel niet kunnen gelooven, dat hij, indien hij niet volslagen zinneloos is, tot zoo iets komen zal.

De raddraaijers slaan tweederlei wegen in om geloof te vinden. De eene soort, listiger dan de andere, specialiseert geen feit, noemt geen' naam en bepaalt geen' tijd. Zij spreken slechts in het algemeen, en schilderen met gloeijende kleuren de eenvoudigste, de meest alledaagsche gebeurtenissen, waarin geen schijn van eenige mishandeling is te vinden. Vooraf echter zeggen zij zelve, dat hunne verhalen sterk gekleurd zijn; dat zij er iets bij- en afgedaan hebben, en erkennen daardoor zelve onwaarheid gesproken te hebben. Maar desniettemin werken zij op zwakke gemoederen; door plaatjes, waarop een ideaal van vrouwelijke schoonheid, hangende aan een' geeselpaal is afgebeeld, werken zij op de hartstogten van het volk, en zonder verder onderzoek of misschien de gestrafte vrouw zich aan misdaad heeft schuldig gemaakt, en alzoo gestraft moest worden; zonder te bedenken, dat zij niet volgens den willekeur van haren meester, maar op bekomen verlof van den Procureur-Generaal, dat eerst na onderzoek kan verkregen worden, gestraft wordt, gelooft het volk, dat in Suriname dagelijks zulke beeldschoone meisjes willekeurig zoo vreesselijk geslagen worden. Het doel van zoodanige handelingen is om het gemeen op te ruijen tot schreeuwen, misschien tot oproer, om alzoo den maatregel stormenderhand te veroveren.

Tegen beschuldigingen, op zoodanige wijze ingebragt en door zoodanige middelen aangedrongen, is geene verdediging mogelijk. Nu er geen feit is bepaald, geen persoon is aangeduid, zelfs geen tijdstip is aangewezen, kan men niet anders doen, dan ontkennen, en het bewijs voor de ontkentenis is

onmogelijk. Moge echter bij het volk, bij het onnadenkend gemeen zoodanige beschuldigingen ingang vinden, bij de beschaafden en bezadigden, is hiervan weinig te vreezen; integendeel is het te verwachten, dat het mistrouwen zal ontwaken, omdat het onaannemelijk is, dat achter zoodanige verfoeijelijke middelen een Gode behagelijk doel zoude gelegen zijn.

De andere soort, onbeschaamder dan de eerste, ook volstrekt geene reputatie te verliezen hebbende, is driester in hare handelwijze, en voert bepaalde beschuldigingen aan tegen bepaalde personen. Deze worden terstond, zoodra zij ter kennisse van den beschuldigde gekomen zijn, voldingend wederlegd, door authenthieke documenten, door getuigenissen van eene menigte achtenswaardige kolonisten. Nu, zou men denken, was het afgedaan, en de beschuldigers zouden schaamrood afdeinzen; maar neen! men beweert nu, dat geene getuigenissen uit de kolonie, door wien ook afgegeven, dat zelfs geene authentieke documenten geloof verdienen. Misschien dat men bij het gemeen door zulke argumenten ingang vindt; maar het is niet te vermoeden, dat bij menschen van eenig doorzigt, beschuldigingen, door anonymen of door menschen van bekende onzedelijkheid voorgedragen, geloof zullen vinden; men mag integendeel verwachten, dat de waarheidlievenden daardoor tot nadenken zullen worden gebragt, en zich genoopt zullen gevoelen om te onderzoeken, alvorens te oordeelen, in welk geval de waarheid ligtelijk ontdekt, en de pogingen der boosheid gemakkelijk zullen verijdeld worden.

Tot in de vergaderingen der Staten Generaal is het aangevoerd, dat de Slaven in Suriname worden mishandeld, en dat de Slavenbevolking steeds in getal afneemt, ten gevolge van overmatig werk. Het is waar, dat gedurende den tijd, dat

er gestadige aanvoer van slaven plaats had, en nog vele jaren daarna, het getal der geborenen door dat der gestorvenen verre werd overtroffen. De reden hiervoor was eenvoudig deze, dat er altijd zeer veel meer, ten minste tweemalen meer mannen dan vrouwen werden aangevoerd. Sedert echter de Slavenhandel heeft opgehouden, is er van lieverlede eene betere verhouding tusschen de Sexen ontstaan, waarvan het gevolg is geweest, dat in de laatste jaren het getal der slaven niet is verminderd, maar integendeel in de twee laatste aanzienlijk is vermeerderd, en er zekerheid bestaat, buitengewone gevallen van epidemische ziekte of dergelijke natuurlijk uitgesloten, dat die vermeerdering jaar op jaar grooter zal zijn; en dat wel niettegenstaande de veelvuldige ziekten, waaraan het negerras nog zeer onderhevig is, lepra, scrofule, jassi, enz., waardoor zoo velen ten grave worden gesleept, daar er op plantages niet altijd tijdige geneeskundige hulp is te vinden.

Nog een speciaal feit is er aangevoerd. Een kwaadaardig, zoo als van zelf spreekt, anonyme berigtgever, doet het voorkomen, als of de Heer Geursman, directeur en administrateur van plantage *Vriend, Beleid* en *Ouderzorg*, moedwillig den dood van een' negerjongen zoude hebben veroorzaakt. Het geval heeft zich dus toegedragen. De Heer Geursman, 's avonds met twee zijner buren zittende te praten, roept herhaaldelijk te vergeefs zijn bediende, en bevindt, dat deze zich bij het wachtvuur te slapen heeft gelegd, zooals hij dien avond meermalen had gedaan. Eene grap met hem willende hebben, neemt hij eene kruik van de tafel, naar zijne meening een restant bier bevattende, gaat daarmede naar het wachtvuur, en giet het vocht over den jongen uit. Ongelukkig echter had eene meid eene bierkruik, doch waarin zich voorloop bevond, op tafel laten

staan; GEURSMAN had deze in plaats van de met bier gevulde kruik genomen, en dus den jongen met voorloop overgoten. Hierdoor geraakten de kleederen van den jongen in vlam, en ontwakende liep hij in zijne verbijstering in den molentrens. Hij werd dadelijk daaruit gehaald, doch stierf den volgenden dag aan de bekomen brandwonden. Terstond is een regtelijk onderzoek aangevangen, en met de meeste naauwkeurigheid voortgezet; maar niets is ontdekt ten nadeele van den Heer GEURSMAN, die dan ook genoegzaam bekend is als een man, niet in staat tot eenige mishandeling, geacht bij de eigenaren van de goederen, door hem beheerd, bemind bij zijne onderhoorigen, zoodat geen der slaven van de plantage, zelfs niet de naaste betrekkingen van den ongelukkigen jongen, de minste beschuldiging tegen hem hebben ingebragt, maar integendeel hunne overtuiging van zijn volkomen onschuld luide hebben verkondigd.

Doch wanneer al eens zoodanige geïsoleerde feiten bewezen waren, en men de waarheid huldigende, zal moeten erkennen, dat nu en dan een slaaf wel eens onregtvaardig wordt gestraft, en dat sommigen, door hartstogt vervoerd, in staat zijn hunne slaven te mishandelen, zal daardoor iets tegen de slavernij, of vóór de emancipatie bewezen zijn? De volmaaktheid is nergens te vinden, en zoolang wij menschen en geene Engelen zijn, zal er aan de beste instellingen kwaad zijn verbonden. Zoude het niet dwaas zijn, de godsdienst te verbannen, omdat onder haar dekmantel zoo vele gruwelen zijn gepleegd; de regtelijke magt af te schaffen, omdat er vele onregtvaardige vonnissen zijn geveld; aan alle Ouders het gezag over hunne kinderen te ontnemen, omdat sommige hunne ouderlijke pligten deerlijk verwaarloozen, zelfs hunne kinderen gruwelijk mishandelen?

Zelfs indien men bewijzen konde, dat er slaven onreg-

vaardig zijn gestraft of mishandeld, zonder dat daartegen werd gewaakt, of de schuldige geregtelijk werd achtervolgd, zou dit niets bewijzen tegen ons gevoelen; daaruit zou alleen volgen, dat de wet niet gehandhaafd, en de regterlijke ambtenaren hun pligt verzuimd hadden; en dit zou even mogelijk zijn, wanneer de slaven waren geëmancipeerd en blootgesteld aan de mishandelingen van huns gelijken waaronder zij zeker oneindig meer zouden te lijden hebben. Wanneer het alzoo beweezen was, dat er slaven mishandeld waren, en de daaraan schuldigen niet gestraft, zouden de nalatige ambtenaren behooren afgezet en vervangen moeten worden. Maar hiertoe bestaan geene de minste termen, daar de slaven den weg naar den Procureur-Generaal zeer goed kennen en dikwijls inslaan. Het is waar dat zij veelal ongelijk hebben, maar er zijn toch verscheidene voorbeelden, dat aan hunne klagten gevolg is gegeven en de overtreders behoorlijk gestraft zijn geworden.

Wanneer wij dus den toestand der negerslaven op zich zelven beschouwen, dan zal men moeten erkennen, dat die toestand, ofschoon verre van volmaakt, toch als zeer dragelijk is aan te nemen, vooral wanneer men den negerslaaf beschouwt in vergelijking van millioenen vrije menschen, de totaliteit der mindere klasse in Europa, de daglooners, de ambachtslieden, de dienstboden, dan zeker zal geen onpartijdige één oogenblik twijfelen, of de toestand der negerslaven in Suriname is duizend malen boven dien dier vrije blanken in Europa te verkiezen. Iedere slaaf, wiens eigendom hij ook zij, heeft volop de kost, kleederen en woning, meer dan voldoende aan zijne behoeften, verpleging bij ziekte en het genadebrood bij ouderdom of infirmiteit. Integendeel heeft de blanke vrije man dikwijls gebrek aan het noodzakelijke, zelfs bij gezondheid; is vaak buiten staat zijne kinderen te onderhouden

en moet niet zelden zijne toevlugt nemen tot de liefdadigheid zijner medeburgers. Is het niet vreemd, dat de philantropie hare voorwerpen zoekt zoo verre over den oceaan, daar zij zoo vele millioenen onmiddellijk onder haar bereik heeft, welke zij zeker weet, dat hare hulp zoo dringend behoeven? Het is waar, dat gene zwarte en deze slechts blanke medemenschen zijn.

Als eene groote mishandeling van den slaaf doet men het voorkomen, wanneer hij van de eene plantage naar de andere wordt overgebragt.

Hierbij valt op te merken dat zoodanige overbrenging in den regel niet geschiedt, dan met vergunning van de Hooge Regering, en dat die niet wordt verkregen, dan nadat van de toestemming der slaven, om overgebragt te worden duidelijk is gebleken, uit eene verklaring, door hen aan den burgerkapitein en eenige officieren afgelegd.

Deze overbrenging geschiedt natuurlijk van een grond, die geene of weinige revenuen afwerpt, naar een meer vruchtbare,. en is dus zoo wel in het voordeel van den meester, als van den slaaf die nu behoorlijk en ruim van het noodige kan voorzien worden, daar het op eene plantage zonder of met weinig revenuen schraal moet uitvallen.

Men kan zeggen, dat toch de slaaf daardoor wordt verwijderd van de plek zijner geboorte en van de graven zijner betrekkingen; doch hierop zal men kunnen antwoorden, dat nooit een gemanumitteerde op plantage zijn verblijf blijft houden, en altijd de plek zijner geboorte en de graven zijner betrekkingen verlaat, om naar de stad te verhuizen. Om zich een regt denkbeeld te maken van de zaak, denke men zich een arbeider, die bij Amsterdam geen werk kan vinden, en daarom verpligt is, naar de omstreken van Utrecht te verhuizen; misschien hecht de man ook aan de plek, waarop eens

zijne wieg stond, en waar hij gehoopt had, dat eens zijn graf zoude zijn; maar hij zal zich ligtelijk kunnen troosten door zijne verbeterde omstandigheden, en nu en dan zijne vorige woonplaats bezoeken, waartoe zeker den neger honderdvoudig betere gelegenheid is gegeven.

Men zal nu zeggen, de slaaf wordt daardoor verwijderd van zijne vrouw en kinderen. En inderdaad, wanneer die vrouw niet behoort tot dezelfde plantage als hij, is het mogelijk, dat hij op eenigen verderen afstand van die vrouw komt te wonen. Maar het kan ook gebeuren, dat hij digter bij hen wordt verplaatst, en waarschijnlijk is het, dat hij, zoo hij al van ééne zijner vrouwen, bij welke hij kinderen heeft, verder wordt verwijderd, daarentegen op korteren afstand van eene andere zal worden gebragt. Die afstand zal echter zoo groot niet zijn, dat hij de gelegenheid niet zal vinden, om hen dikwijls te bezoeken, of door hen bezocht te worden.

Mogt het echter al eens gebeuren, dat voor een enkelen slaaf eenig verdriet uit zijne overbrenging werd geboren, hij zal, hoewel slechts in geringe mate, deelen in het lot van zoo vele duizenden *vrije* menschen, die door den nood *gedwongen* worden, hun vaderland en alle hunne betrekkingen te verlaten, om onder een' vreemden hemel brood te zoeken en in plaats daarvan zoo dikwijls hun graf vinden.

Na alzoo naar waarheid den toestand der negerslaven in Suriname te hebben geschetst, zal nu in de tweede plaats onderzocht worden, hoedanig die toestand zal zijn na de emancipatie.

Om met zekerheid dit te doen, zal er niets verder noodig zijn, dan na te gaan, welke de toestand is der vrije neger- en kleurlingbevolking alhier, en één oogopslag zal genoegzaam zijn, om iedereen te overtuigen, dat bij dezen zelden

anders dan diepe armoede, het gevolg van luiheid, gepaard met de grootste onzedelijkheid wordt aangetroffen.

De neger stelt zich de vrijheid niet anders voor dan als een' staat, waarin men niet werkt. Van daar dat hij, terstond na vrij te zijn geworden, den arbeid in eens ter zijde zet, en leeft van hetgeen hij welligt in zijne slavernij heeft vergaderd. Dwingt hem de honger, en vindt hij niets te stelen of te bedelen, hij zal aan het werk gaan, d. i. hij zal een paar bossen hout kappen; doch wanneer hij weder zooveel heeft, dat hij voor het oogenblik geholpen is, zal hij er geen derde bos bij kappen. Sommige ambachtslieden maken hierop eene gelukkige uitzondering, en onder deze vindt men er eenige, die nog al redelijk aan hun werk blijven, maar tot den landbouw laat zich geen vrij man vinden. Wel zijn er vele, die eigen grond bebouwen, maar dat bestaat hierin, dat zij nu en dan een half uur besteden, om het een of ander te planten, of eenig onkruid te wieden; tot geregelden en aanhoudenden arbeid echter, zonder welken geen landbouw denkbaar is, is geen hunner te brengen. Te regt zegt daarom GRANIER DE CASSAGNAC: ***Enlevez la contrainte qui applique les esclaves au travail et à la vie reglée, qui les force à être laborieux, vous verrez renaître les instincts de la vie africaine, la paresse, l' inconstance, le gout du vagabondage, et pour résultat final la barbarie.***

Onder de veelvuldige illusien van den vorigen Gouverneur van Raders, behoort ook deze, dat hij de vrijlieden aan den schop zou hebben gebragt, maar de man heeft zich zelven deerlijk bedrogen. Tot het graven van het geprojecteerde kanaal werden wel is waar vrijlieden gebruikt, en tot een hoog loon gehuurd; maar er bestond bepaalde last, om geen werk van hen te vorderen. Van hier, dat zij, gedurende

het bezoek van zijne Excellentie, en zoolang zij onder zijn oog waren, lustig de schop hanteerden, maar zoodra zijne Excellentie den rug gekeerd had, weder hun gemak namen, zoodat voor eene onzettende som gelds nagenoeg niets was uitgevoerd, en het kanaal, wanneer het op dezelfde wijze voltooid had moeten worden, eene fabuleuze som gelds zoude gekost hebben en eerst in de volgende eeuw zoude gereed zijn geweest. Welke oproepingen er ook gedaan zijn tot het bekomen van delvers, nog nooit heeft zich een vrijman daartoe aangeboden, niettegenstaande een zeer hoog loon werd uitgeloofd, omdat men wist, dat er een gestadig werk, namelijk dagelijks een merk, zoude gevorderd worden.

Het zekere gevolg van dit alles is afzigtelijke armoede en ellende, en bij velen diepe zedeloosheid; men kan met waarheid betuigen, dat in Suriname nergens armoede wordt aangetroffen, dan bij de vrijen, en bij de blanken die te lui zijn om te werken, of daartoe buiten staat zijn, en geen meester hebben, die hen hiertoe dwingt of verpligt is, hen te onderhouden, wanneer zij daartoe ongeschikt zijn.

Zoodanig is het met den toestand der vrije lieden, terwijl de meerderheid der bewoners nog slaven zijn, en tot den arbeid gedwongen worden. Maar wanneer allen vrij zijn, en er in het geheel niet meer gewerkt wordt, hoedanig zal dan die toestand zijn? Nu is er nog overvloedige gelegenheid tot stelen, en niettegenstaande alle voorzorgen kan men wel aannemen, dat de helft der voedingsmiddelen, in de stad gebruikt, van plantages ontvreemd wordt; nu worden nog de bananen, taijers en andere aardvruchten van plantages naar de stad gebragt en dikwijls goedkoop verkocht; maar wanneer die bron zal zijn opgedroogd, wanneer op plantages niet meer zal worden gewerkt, dan zal die toestand zoo ellendig zijn, dat ieder menschelijk hart er van zal

bloeden, en ieder, die de hand geleend heeft tot het bewerken van zoodanige ellende, de knagingen van zijn geweten zal ondervinden.

Het tafereel is zeker niet te donker geschilderd, de toekomst niet te zwart gemaald; de werkelijkheid bestaat, en men behoeft niet te vragen, wat gebeuren kan; men zie slechts wat gebeurd is. Ziet hier wat gevonden wordt in het *Surinaamsche Weekblad* van 1 October 1854:

BARBADOS.

»Het volgende uittreksel uit de *Barbadian* verspreidt een »somber licht over den toestand der arbeidende bevolking op »Barbados. Dat schoone eiland, van welks bevolking onlangs »20,000 aan de cholera zijn bezweken en welks schatkist »dien ten gevolge de buitengewone uitgave van 50,000 »ponden Sterl. heeft moeten dragen, heeft van zelve onze »innige belangstelling tot zich getrokken, zoo dat de vermel»ding der volgende daadzaken onzen lezers niet onverschillig »zijn zullen. Gewagende van den invloed en de belangrijkheid »eener goede inrigting der woningen, op den maatschappe»lijken toestand der arbeidende en lage klasse der bevolking, »zegt bovengenoemd blad het volgende:

»De zaken, welke aan het licht gebragt zijn door de epidemie, »onder welke wij nog gebukt gaan, zijn voldoende om het »koelste hart te doen ontvlammen, en den meest zelfzuchtigen »geest op te wekken. De tooneelen van onreinheid en de »uiterste onzedelijkheid, voortspruitende uit de opeenhooping »van beide sexen in kleine kamers, waar de gewone gevoege»lijkheden des levens niet in acht konden genomen worden, »gaan alle beschrijving te boven, en tarten de diepst gedaalde »verbeeldingskracht uit. Genoeg zij het te zeggen, dat het

»evenbeeld Gods verlaagd is tot het standpunt van het rede-
»looze dier; en de mensch, begaafd met de goddelijke eigen-
»schap der rede, ter naauwernood het instinct eens diers aan
»den dag legt.

»De algemeene indruk in het buitenland is, dat onze be-
»volking, zoo maatschappelijk als zedelijk is achteruitgegaan,
»in plaats van haren toestand, uit beide oogpunten, onder
»den verheffenden invloed des vrijdoms verbeterd te hebben.
»Wij vreezen, dat er in deze beschuldiging eenige waarheid is,
»en zoo ja, dan is het nu tijd, de oorzaken daarvan op te spo-
»ren, en naar middelen tot wering derzelve uit te zien. Wij
»vreezen, dat eene hoofdoorzaak te vinden is, niet in de over-
»gang van slavernij tot bewaakten vrijdom, maar van heilzame
»beteugeling in eenige opzigten, tot toomlooze losbandigheid
»in vele. Het gevolg daarvan is geweest, dat onze bevolking
»bijna haar eigen wetgever was. Zij handelde zoo als zij
»goed vond, trotseerde de publieke opinie en bijzondere
»raadgevingen, was eigenzinnig en koppig, ongeduldig over
»alle bedwang, zelfs daar, waarin hare belangen betrokken
»waren; ruw en ondankbaar, in een' hoogen graad, argwanend
»omtrent elk voorstel tot onderling voordeel, en zonder zorg
»voor alles, wat niet voor hare onmiddelijke behoefte strekken
»moest. Van daar de achteloosheid, waarmede zij oude ge-
»woonten en instellingen opgegeven hebben om de landelijke
»velden te ontvlugten, ten einde zich in de stad te verzamelen
»en er onzekere bestaanmiddelen te zoeken, zich te vreden te
»stellen met onvoldoende beschutting, en van onrijp en veelal
»ongezond voedsel te leven. Elke voet gronds der stad en
»hare omstreken, waar de snoode inhaligheid der menschen
»het hart voor alles verstokte, uitgezonderd voor de zucht
»naar gewin, werd een hol van vuiligheid, van de laagste
»ontucht en de meest onreine armoede. Welk eene voor-

»bereiding voor epidemiën! Welke tooneelen van de nog »kortelings plaats gehad hebbende en ongeëvenaarde sterfte; »en wat meer mogen wij niet te gemoet zien, wanneer, »zoo als gezegd wordt, aan de in leven geblevenen veroor»loofd zal worden, naar hunne oude stulpen terug te keeren, »zonder dat dezelve eerst gezuiverd, of liever vernietigd zijn »door commissarissen van gezondheid in elk district.

»In de landelijke districten heeft dezelfde weerspannigheid »de arbeiders geleid tot denzelfden eigenzinnigen en ongeves»tigden staat van zaken, eindigende met dezelfde minachting »voor alles, betrekking hebbende op huisselijke gemakken en »reinheid in hunne woningen, tot dezelfde overbevolking in »kleine en onbewoonbare hutten, tot hetzelfde stelsel van »schandelijken omgang. De resultaten der epidemie hier»door veroorzaakt zijn reeds verschrikkelijk, en op sommige »plaatsen bemerkte men nog geen de minste vermindering. »God alleen weet, waar en wanneer zij ophouden zal."

Zoo hebben de laatste uit *Montserrat* ontvangen nieuwsbladen tot 10 December jl., de tijding aangebragt van de verwoestingen, door de cholera op St. Vincent en St. Kitts aangerigt. Bijna twee derde der bevolking van eerstgenoemde plaats is aan die ziekte bezweken. De drie eerste dagen woedde zij op St. Kitts het ergste en maakte 600 slagtoffers. Van ééne plaats op dat eiland bleven er, na de verdwijning der cholera, slechts drie inwoners over. Op sommige plantagien was er geen enkele neger meer aanwezig. Hoogst opmerkelijk is het, dat niet één blanke aan die ziekte is gestorven, en het blijkt duidelijk, dat de vreesselijke verwoesting, onder de vrije negers en kleurlingen aangerigt, alleen is te wijten aan hunne walgelijke onreinheid en diepe zedeloosheid, de gevolgen van luiheid en werkeloosheid.

En welke andere gevolgen kan de emancipatie ook hebben?

Bij de negers zijn de banden des bloeds schier onbekend; het is ter naauwernood, dat de moeder eenigermate hare kinderen verzorgt, zoo lang zij die zoogt, maar zoodra dit ophoudt, verdwijnt ook hare zorg, van lieverlede. Hoogst zeldzaam is het, dat de vader eenige nota van zijn kroost neemt, althans om iets daarvoor te doen.

En wanneer nu de gezonde sterke neger, vrij geworden, te lui zal zijn, om voor zich zelven te zorgen, is het dan te verwachten, dat hij dit voor kinderen doen zal, waarvoor hij zoo weinig genegenheid heeft? zelfs al konde men aannemen, dat de moeder voor haar kroost zoude willen zorgen, zoude haar dit onmogelijk zijn, daar de verdiensten van eene vrouw daartoe in den regel onvoldoende zijn. Maar nu de ouden, de zieken, de gebrekkigen? Voor deze zal niemand zorgen, en het laat zich dus ligtelijk begrijpen, dat de ellende, uit de emancipatie op Barbados en overal voortgesproten, ontzettend is, en dat er geen redelijke grond is, om aan te nemen, dat Suriname gelukkiger zoude zijn.

Het is waar, dat in Demerary, volgens de laatste opgaven, thans wederom bijna even zoo veel suiker wordt geproduceerd als vóór de emancipatie. Die productie echter is niet geschied door den arbeid der geëmancipeerde negers, maar door die der landverhuizers; van dezen zijn er omstreeks 63/m. achtereenvolgens ingevoerd, wier overtogt alleen bijna drie millioenen dollars heeft gekost, welke gelden en de verbazende sommen, verder aan dezen invoer verbonden, verkregen zijn door leeningen ten behoeve der kolonie, door het moederland gewaarborgd. Van deze landverhuizers is een groot gedeelte gestorven, een ander na het eindigen van den gecontracteerden tijd weder naar hun vaderland teruggekeerd; een derde, vooral de Portugezen van Madera en de Azorische eilanden, hebben zich in Georgetown gevestigd, en zich uit-

sluitend op den kleinhandel toegelegd. Om alzoo de productie vol te houden, moet er gestadig nieuwe toevoer van landverhuizers, tegen dezelfde enorme kosten, plaats hebben. De Gouverneur van Britsch Guyana, zegt in zijne rede tot opening van het gecombineerde Hof, den 24 Maart jl.:

»In den loop van dit jaar zullen wij aan het einde geraken »van die geleende fondsen, door middel waarvan eenige jaren »lang, in de drukkendste behoefte der kolonie, t. w. de »aanvraag naar arbeiders, is voorzien geworden. Die behoefte »zal in volle kracht blijven, de middelen echter tot bestrijding »derzelve (althans in denzelfden vorm als weleer) zullen niet »langer bestaan; integendeel verpligtingen, welke niet te ont-»kennen zijn, zijn daarbij gevoegd, en ik kan geenzins »betwijfelen, dat gij het met mij eens zijt, dat het hoogst »onwijs zoude zijn (ik zoude welligt eene krachtiger uitdrukking »kunnen gebruiken) te beproeven, additionele leeningen aan »te gaan, in de veronderstelling dat dezelve regtstreeks uit »de openbare inkomsten kunnen betaald worden."

Men zal hieruit het duidelijkste bewijs vinden, dat, ofschoon er in Demerary veel is gefabriceerd, er desniettemin niets is geproduceerd, daar de kosten op de fabricatie de waarde van het product ten minste hebben geëvenaard, zoo niet overtroffen.

Doch eigenlijk doet dit niets ter zake. Dit geschrift moet uitsluitend dienen, om de gevolgen der emancipatie te doen zien, alleen wat de negerslaven aangaat. Hier wordt alleen gehandeld over- en gesproken in het belang der negerslaven, niet in dat van hunne meesters, en het is dus hier de plaats niet, om de vraag te behandelen, of met landverhuizers al of niet voordeelig kan gewerkt worden. Ontwijfelbaar zeker is het, dat in Demerary, evenmin als elders de geëmancipeerde negers aan het werk zijn gebleven. Dáár even als overal

hebben zij zich geheel aan luiheid overgegeven, waarvan de diepste ellende, en grootste zedeloosheid, het noodzakelijk gevolg zijn geweest.

In een verslag, aan ZE. den Heer H. Barkly, gouverneur van de kolonie Britsch Guyana, gegeven door eene commissie, benoemd om den toestand der kolonie te onderzoeken, hare vooruitzigten na te gaan, en van het een en ander rapport te doen, zamengesteld uit een twaalftal der meest geachte inwoners van Demerary, leest men: »Waar geheele districten van lieverlede tot de wildernis terug »keeren, terwijl slechts hier en daar eenige kostgrondjes, bij »de hutten van vroegere arbeiders, het laatste overschot »van voorheen bloeijende plantagien uitmaken, is het niet »te verwonderen, dat de meest gewone kenteekenen van be- »schaving spoedig zullen verdwijnen, en in veel streken dezer »kolonie de communicatie te land weldra geheel onbruikbaar »zijn zal.

»Overal treft men kleine aanplantingen van geëmanci- »peerden aan, die alleen de meest noodzakelijke kost voort »brengen en overigens leven van visschen, jagen, en stelen.

»Hunne kinderen groeijen op in een' toestand die allerge- »vaarlijkst is voor de orde en het welzijn der maatschappij.

»In Berbice leeft dit volk zoo nabij mogelijk aan een' »staat van wettelooze onafhankelijkheid. Meer dan 2000 »houden zich in ledigheid op in eigene dorpjes. Het schijnt, »dat zij met verhaasten tred terug gaan tot een' toestand »van onbeschaafdheid, overeenstemmende met de wildernis, »die rondom hen opgroeit. Luidruchtige baldadigheid, twist »en ontucht, hebben onder hen de overhand. Vroeger had »de creool smaak voor weelde in voedsel en kleeding, en »wilde gaarne werken om zich de middelen te verschaffen, »ten einde in zijne behoefte te voorzien, doch thans schijnt

»hij zeer te vreden, zoo hij slechts zoo veel kleeding heeft, »als maar eenigzins met de welvoegelijkheid bestaanbaar is, »en zich te vergenoegen met het ruwste voedsel.

»Wanneer men de rivieren en kreeken opvaart, treft men »een aantal aan, die zooveel mogelijk allen omgang met »hunne meer beschaafde naburen, vooral blanken, schuwen. »Hunne woningen, weinig beter dan de hutten der wilden, »zijn op een' afstand van den oever gebouwd, en zorgvuldig »achter boomen verborgen, ten einde de opmerkzaamheid »van voorbijgaande vaartuigen te ontgaan. De kinderen »loopen geheel naakt en blijven van alle zedelijke en gods- »dienstige opleiding verstoken. Ofschoon er kerken en scholen »genoeg op het platte land verspreid zijn, wordt de christelijke »godsdienst geheel veronachtzaamd, terwijl de afgoderij op »veel grooter schaal wordt bedreven, dan men wel vermoedt.

»Wat nu betreft de bewering, dat een vrije arbeider beter »dan een slaaf werkt, en dat zijne diensten daarom meer »waarde hebben, zoo zal dit verslag omtrent de levenswijze »van het volk op het platte land de welsprekendste weder- »legging daarvan aanbieden."

Maar zal men zeggen, de neger is een mensch tot vrijheid geboren, en het is dus onregt, hem in slavernij te houden. Regtens kan geen mensch zijn evenmensch in eigendom hebben, of hem tot arbeid dwingen.

De waarheid dezer stelling erkennende, zal daaruit echter nog geenzins volgen de verpligting, om de negerslaven *thans* te emanciperen, noch ook het ongeoorloofde, om hen tot arbeid te dwingen, betoogd zijn. Wanneer uw kind zich in de rivier wil storten, of naar een scherp werktuig grijpt, zult gij het daarin verhinderen, *ofschoon gij daartoe het regt niet bezit.* Wanneer uw zoon, reeds groot geworden, weigert naar school te gaan, of door zijn' arbeid bij te dragen tot

onderhoud van het gezin, zult gij hem daartoe dwingen, des noods met geweld, zonder te onderzoeken, of gij het regt daartoe hebt, of liever moetende erkennen, *dat gij het regt daartoe niet hebt.* En teregt: het welzijn der maatschappij, het geluk van uw kind zal daardoor bevorderd worden, tot zoolang zult gij daarmede voortgaan, tot dat uw kind het goede van het kwade zal hebben leeren onderscheiden en opgeleid zal zijn tot een zelfstandig wezen.

Volgt dan met de negers hetzelfde spoor, daar ook zij niet anders dan als kinderen zijn aan te merken. Onthoudt hun de vrijheid als een scherp werktuig, waarmede zij zich zelven en anderen zouden verwonden. Dwingt hen tot arbeid, tot nut der maatschappij en geluk voor zich zelven, en gaat daarmede voort tot zoolang, dat zij opgeleid zullen zijn tot beschaving, tot de kennis van hetgeen dienstig is tot hun eigen welzijn.

De geschiedenis der menschheid leert het op iedere bladzijde, dat de beschaving van een volk slechts met zeer langzame schreden voortgaat; dat er vaak eeuwen voorbijgaan, voor dat zich de eerste sporen daarvan doen bespeuren, dat er veelvuldige opvolging van geslachten moet plaats hebben, alsvorens werkelijk beschaving is te bemerken en dat eene plotselinge overgang tot beschaving eene herssenschim is.

De eenige weg tot beschaving is arbeid; de eenige weg tot het christendom is de beschaving. Dwingt dan den neger tot arbeid, opdat hij eenmaal beschaafd worde; tracht hem te beschaven, opdat hij eenmaal, niet slechts in naam, maar in de daad CHRISTUS belijde. Zoolang de neger nog niet door arbeid tot beschaving, door beschaving tot zedelijkheid en godsdienstzin is gebragt, zal de vrijheid voor hem een noodlottig geschenk zijn, en daardoor het goede, dat aanvankelijk in hem is gewrocht, ontwijfelbaar wederom verloren

gaan. Maar wanneer eenmaal (God gave dat het spoedig konde geschieden!) de neger tot beschaving, tot zedelijkheid en godsdienstzin zal zijn gekomen, zal geene menschelijke magt in staat zijn, hem in slavernij te houden. De vrijheid zal dan van zelfs, en zonder dat het noodig zal zijn, die door eene wet te gebieden, bij hem ontstaan, en zal dan voor hem eene weldaad, en voor de geheele maatschappij een zegen zijn.

De slotsom, uit dit gezegde op te maken, zal zeker niet moeijelijk zijn. De negerslaaf is in het algemeen zoo gelukkig, als het den mensch op deze wereld gegeven is te zijn. Het is waar, dat er voor zijne zedelijke opleiding en beschaving meer kon gedaan worden, dan tot nog toe is geschied; maar toch zijn er reeds, behalve in de stad, alwaar de gelegenheid om kerk en school te bezoeken algemeen is, ook in onderscheidene divisien kerken en scholen geopend, als op plantage *Berg en Dal* in Suriname, *Rust* en *Werk* in Beneden *Cottica*, *Leliendaal* in Beneden *Commewijne*, *Annaszorg* in Matappica e. a. m., waarvan meer en meer gebruik wordt gemaakt, en het is met zekerheid te verwachten, dat dit voorbeeld allerwege zal worden gevolgd.

Daarentegen zou de emancipatie, zooals overal, ook hier den geëmancipeerden aan de bitterste ellende prijs geven, alle sporen van zedelijkheid en godsdienst bij hem doen verdwijnen, en hem terug brengen tot een wezen, veel meer op een dier, dan op Gods evenbeeld gelijkende. Granier de Cassagnac sprak bij ondervinding, toen hij zeide: *Si l'on met sérieusement en parallèle les vices de l'esclavage colonial et ses résultats civilisateurs, agricoles et commerciaux, on se convaincra bien vite, que c'est de ce dernier côté que penche la balance.*

Zelden komt een Europeaan naar Suriname zonder de

slavernij te verafschuwen, en het voornemen om die met alle kracht te helpen uitroeijen. Maar reeds bij zijne eerste schreden staat hij verbaasd, zich omringd te zien door spelende kinderen, door lagchende aangezigten, door welvarende menschen, meestal zingende hun werk verrigtende, en te hooren, dat deze de slaven zijn, wier toestand hem als zoo ellendig is afgeschilderd. Hij gaat verder verwachtende de ketenen te zullen zien, waarin zij, volgens de beschrijving, zijn geklonken; de mishandelingen te zullen aanschouwen, welke hun veelvuldig worden aangedaan. Maar niets van dit alles treft zijn oog. Hij ondervindt, dat nu en dan, een slaaf wordt gestraft; maar het blijkt hem, dat die straf verdiend was, en toegepast moest worden, tot bewaring van rust en orde, tot heil der maatschappij en het geluk van den slaaf zelven. In één woord, het wordt hem duidelijk, dat de slaaf inderdaad gelukkig verdient genoemd te worden, en dat het alleen de hardheid der benaming is, welke de zaak heeft doen afkeuren.

Maar zal dan nu de bezadigde Nederlandsche natie te regt beroemd om hare voorzigtigheid, welke niet besluit, dan na grondig onderzoek, geene onderneming doet dan na het vóór en tegen rijpelijk te hebben overwogen, en het wezen van den schijn steeds zoo goed wist te onderscheiden, overhaast de emancipatie doorzetten zonder onderzoek, in goed vertrouwen op hetgeen zij daarvan hoort en millioenen opofferen, om duizende menschen ongelukkig te maken, alleen omdat één woord hard in de ooren klinkt!

Allen, die ooit de emancipatie der neger-slaven verderfelijk hebben genoemd, zijn beschuldigd van partijdigheid en zucht naar eigenbelang. Ook de schrijver dezer regelen zal dit niet ontgaan; en indedaad, hij zal het niet ontkennen, dat hem in zijn particulier, bij eene emancipatie, groot nadeel

staat te wachten, en dat hij daardoor zal beroofd worden van hetgeen hij, na jaren van onvermoeiden arbeid en spaarzaamheid, heeft overgehouden. Maar 1º. is het zeker niet ongeoorloofd, voor eigen belangen op te treden en die te verdedigen, wanneer dit eigenbelang niet in strijd is met dat van het algemeen, maar integendeel daarmede op het naauwst verbonden. 2º. Vordert hij niet dat men hem op zijn woord geloove. Dit alleen hoopt hij te bewerken, dat de natie tot nadenken worde gebragt, en niet ligtvaardig een oordeel velle en tot maatregelen besluit, waarop niet is terug te komen, en waardoor zooveel zedelijk en maatschappelijk onheil zou worden gesticht.

Nog eens, Landgenooten! onderzoekt eens, wie het zijn, die U tot de emancipatie der neger-slaven niet slechts willen overreden, maar dwingen, door de hartstogten der menigte in beweging te brengen. Spoort het na, welke drijfveren hen daartoe leiden: vraagt eens of er niet onder zijn, die eerst hunne slaven tot hooge prijzen hebben weten van de hand te zetten, of zij niet hopen, door de emancipatie, den vrijdom van hunne eigene familie- of andere betrekkingen, ten koste van het algemeen te verkrijgen, en gij zult zeker vinden, dat het niet alleen uit menschenliefde voort komt.

Nog eens, Landgenooten! in eene quaestie van zooveel belang, waar het geluk van duizenden, de welvaart van een geheel land op het spel staat, mag niets aangenomen, moet alles bewezen worden. Gelooft ook hen niet, die u de emancipatie als verderfelijk afschilderen, maar onderzoekt, en onderzoekt grondig, op dat gij de waarheid moogt vinden.

Vraagt gij, op welke wijze dat onderzoek dient gedaan te worden? Het antwoord zal kort zijn. Benoemt uit uw midden, één, twee, hoogstens drie personen. Kiest ze niet uit de voorstanders der emancipatie, ook niet uit hen, die

gij eenigzins kunt veronderstellen, regtstreeks belang te hebben bij de slavernij, maar laat het geheel onpartijdigen zijn: zorgt, dat gij bezadigde en practische, mannen kiest, die de wereld kennen, zoo als zij is, en naauwkeurig en bij ondervinding weten, welke de toestand is der arbeidende klasse. Verschaft hen van de eigenaren, of hunne vertegenwoordigers in het vaderland, de gelegenheid om de plantagien ten allen tijde, vooral ook onverwachts, te bezoeken en naauwkeurig op te nemen, natuurlijk onder de verpligting, om alles te vermijden, wat onrust zoude kunnen te weeg brengen. Bij den eigenaar, alhier gevestigd, zullen zoodanige gecommitteerden zonder twijfel alle mogelijke hulp en medewerking ondervinden.

Laat hen ook andere kolonien, waar de emancipatie reeds is geschied, bezoeken; laat hen naauwkeurig nagaan den toestand van onze slaven en dien van de naburige geëmancipeerden, en gij zult alles gedaan hebben, wat naar uw vermogen gedaan kan worden, om de waarheid te vinden.

Het is waar, dat om dien weg te bewandelen nog al geld zal gevorderd worden; maar wat zegt het, eenige weinige duizenden te wagen om millioenen te besparen? Wat zegt het, eenige duizenden te besteden tot het vinden van de waarheid, welke zonder dat, niet te vinden is. Gij zult daardoor het verwijt ontgaan van U tot werktuigen te hebben laten gebruiken in de handen der boosheid, of onkunde en de slaafsche navolgers te zijn geweest van vreemdelingen, die de zure vruchten hunner dwaling plukken, en met spijt aanzien, dat gij tot nog toe verstandig genoeg zijt geweest, hun voetspoor te vermijden. Gij zult u kunnen beroemen, door voorzigtigheid en beleid, door bezadigdheid en bedachtzaamheid de waarheid te hebben gevonden, daardoor het heil van uw vaderland en van de Kolonie te hebben bevorderd, en verhinderd te hebben dat duizenden uwer medemenschen in het ongeluk werden

gestort, en ten prooi gegeven aan diepe ellende en de verregaandste zedeloosheid.

Paramaribo, Maart 1855.

